

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . . . 5— „
četrt leta . . . . . 2-50 „
posamezna številka po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
. . . . . dvakrat . . . 12 „
. . . . . trikrat . . . 10 „
za nadaljna izvršenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Prihodnja številka „Učiteljskega Tovarisa“ izide dne 11. avgusta 1916.

Tovariši in tovarišice, ki dobivate draginski doklade, se po možnosti spomnite tudi obveznosti do našega lista! Saj se je vedno boril za našo blaginjo!

ZA PODRŽAVLJENJE LJUDSKE ŠOLE.

Zvezino vodstvo je odposlalo večanjim učiteljskim društvom to-le okrožnico:

Velecenjeno društvo!

Vodstvo Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva tem potom nujno pozivlje slavno učiteljsko društvo, da naj mu nemudoma sporoči sklep odborove seje — posebnih zborovanj v ta namen ni potreba — kakšno stališče zavzema ono napram splošnemu vprašanju glede podržavljenja ljudske šole.

Za slučaj, da je slavno učiteljsko društvo nasprotnega mnenja, naj blagovoli naznaniti podpisane vodstvu Zaveze odklonilne vzroke. Pozitivni ali negativni odgovori naj se odpošljejo najkasneje vsaj do 15. avgusta t. l.

S tov. pozdravom!

Vodstvo Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani, 22. jul. 1916.

Predsednik: Tajnik:
L. Jelenc V. Rus.

Prispevajte za „Rdeči križ!“

Vojna.

ŽIGA KASTNER

Strašna vojna je zahtevala žrtve tudi od maloštevilnega slovenskega koroškega učiteljstva. Lani dne 10. avgusta ob 4. uri popoldne je padel v bitki pri Černelici Žiga Kastner in bil pokopan tam dne 12. avgusta. Zvedeli smo to žalostno vest šele sedaj. — Maturo je napravil l. 1913. na celovškem učiteljskem. Po izbruhu vojne je moral pod orožje in se je poročil, preden je odšel na bojišče, z Liziko Schleiniggovo, hčerko vladnega svetnika in pok. gimnazijskega profesorja v Celovcu. — Velik del svoje mladosti je preživel pri starem očetu, p. d. Stefanu v župniji St. Jurij na Vinogradih v Važenberški občini. Tam je preživljal kot dijak počivnice; ondi sem spoznal njega in starega očeta, ki je bil vzoren rodoljub. Tukaj se je že od matere dobro vzgojeni Žiga okrepil v narodnih nazorih. Vkljub svoji mladosti je bil resen in se zanimal za vsa važnejša narodna vprašanja. Teško bo pogrešal tožni Korotan krepkega moža, od katerega si je mnogo obetal. — Stotnik Sporer je obvestil njegovo soprogo o smrti z naslednjimi besedami: »Padel je, borec se v resnici kot junak in z gled vsakemu vojaku, na častnem polju, bil je svojemu moštvu po očetovsko skrbeč predstojnik, ki mu je bilo vdano iz vsega srca. Častniki smo ponosni, da smo imeli tako hrabrega tovariša med seboj, in vsi žalujemo za njim.«

Časten bodi spomin vrlemu koroškemu slovenskemu učitelju-junaku!

JURIJ ŠUMNIK

Došla je žalostna novica, da je dne 12. junija letošnjega leta umrl na južnotirolskem bojišču rezervni poročnik Jurij Šumnik in bil 13. junija pokopan na pokopališču v Forni, provinca Vicenza. — Neki rezervni poročnik je pisal materi, »da je bil tako težko ranjen, da mu njegov duh ni pustil čuti ostro pekočih

ran. Tiha smrt brez bolečin je bila konec njegovega junaškega življenja.« — Doma je bil v Smihelu pri Pliberku ter obiskoval tamošnje ljudsko šolo in vstopil nato na mariborsko učiteljsko. En mesec pred izbruhom vojne je napravil maturo. V jeseni l. 1914 se je javil prostovoljno k vojakom, kjer je hitro napredoval in postal meseca grudna 1915 poročnik. Bil je vrl narodnjak in priljubljen pri vseh, ki so ga poznali, in tudi to izgubo bomo bridko občutili!

Bodi vrlemu koroškemu slovenskemu učitelju-junaku časten spomin!

NAŠA KRI.

Od Mure tja do sinjih gor Balkana, kjerkoli naših rek se struga vije, kjer solnce na planine naše sije, je ljudstvu ena govorica dana.

Resnica svetu malo je poznana, da ljudstvo to stoletja boje bije za dom in srečo svoje domačije in da boli ga nespoznanja rana.

Cesarju bil je vedno zvest Slovenec, za njega bal se ni nobenih žrtev, zvestobo priča živ in tudi mrtev!

Najlepši v boju plete zmage venec. Življenje novi sreči rad žrtvuje, saj domu na altar se kri daruje!

Nedin Sterad.

VLAK ROPOČE...

Obrisal z lic sem si solzé, ki z njimi spet sem jih pomočil, ko od otrok se in žené za nedoločen čas sem ločil. Poreče kdo: »To si junak!« Kaj morem sam si; če sem tak!

Ropoče vlak, in jaz hitim z njim tjakaj v daljni kraj neznani, skoz okno gledajoč, strmim na grad, ki krona je Ljubljani, in trudno solnce že v slovó žari mu v oknih prelepó.

Pod gradom drevja, hiš morjé v kopreno dima se zavija;

LISTEK

† Josip Steinberger.

(Spomin mladega učitelja, narodnjaka in drugega prijatelja.)

Maribor, 4. julija 1916.

Neizprosna smrt nam je zopet ugrabila mlado, nadebudo bitje, ki je bilo po vsem svojem bistvu ustvarjeno, da zavzame med prvimi ob narodni meji kdaj odlično mesto.

V najlepši, prvi moški dobi, je izdihnil dne 3. t. m. v bolnici č. usmiljenih bratov po dolgotrajni, mukepolni bolezni, v cvetu prvih moških let Josip Steinberger, ljudskošolski učitelj v Poličanah.

Že od leta 1908, sem, ko je bil v četrtem letniku mariborskega učiteljskega, je hiral. Kot spreten in vesten vaditelj našega »Sokola« je takrat napravil nesrečen skok. V kolkih mu je odpovedala roka, in ko je prišel na tla, mu je izpodrsnilo. Pa-

del je tako nesrečno, da si je poškodoval trebušno mreno in desno ledvico. Moral je v Gradec v bolnico, koder je srečno prebil prvo operacijo. Šest mesecev je bil prvič v deželni kliniki, skoro do konca leta, a v kljub temu v svojih študijah ni zaostal, marveč napravil še v istem šolskem letu, julija 1909, zrelostni izpit z odlično in s posebno pohvalo. Še istega leta je iznova obolel. Na jesen je bil nekaj mesecev suplent tukajšnje deške vadicne, a na pomlad 1910 je moral zopet na kliniko. Do julija istega leta je prebil srečno četrto težkih operacij, se vrnil v Maribor in si opomogel toliko, da je pričel še isto jesen z rednim poukom.

Ves čas svojega prvega poučevanja na Poljskavi pri Pragerskem do leta 1914 na poletje se je počutil zdravega, močnega in zopet je pričel s telovadbo, v poglavitnem s prostimi vajami. V par kratkih tednih je zopet veljal kot eden najboljših našega »Sokola«. Bolezen je malo in popolnoma popustila in že je vstajalo upanje — Joško okreva popolnoma. Upanje je vstalo prezgodaj.

Kmalu po začetku vojne se je zopet vrnil v našo sredo, a bolezen je vendarle

izbruhnila z novo, podvojeno močjo, in ko je šel vprašat avgusta 1915 slavnega graškega operaterja profesorja Luksa za svet, mu je dejal, da si ga ne upa operirati, ker je stanje njegove krvne moči prešibko. Svetoval mu je, naj jemlje zdravila, in kadar se mu kri očisti, takrat naj se zglašijo zopet — če je pripravljen na vsakršen izid operacije, ki jo je v naprej označil kot veleno varno. Čakal je do koncem januarja 1916 in potem — je tvegalo. Skrajja je bilo mnogo upanja, a žal, kmalu se je izpreverilo vse na slabše, slabo in končno je podlegel, končno je dobil večnega lečila v Nirvani, ki je po njej vedno hrepenela njega mlada, vzorov in slutenj polna duša...

Nagnil se je cvet... Mlad je bil naš Joško. Jedva 26 let mu je bilo. In vendar nismo imeli tako izbornega žilavega narodnega delavca zlepa med seboj, kakor je bil on. Vzrastel od moje prve mladosti v sosedni občini mesta, v Karčovinah, oziroma Leitersbergu pri Mariboru, je poznal ves način, vse bistvo njegovo v narodnem boju. Bil je eden onih narodnih buditeljev, ki je izvrševal narodno-manjšinsko delo v vsem svojem obsegu in prehodil je cele

dneve svojih počitnic od posestnika do posestnika, od kočarja do kočarja in od viničarja do viničarja. Ko se je pričelo narodno gibanje med slovenskim železničarstvom, je tudi na tem polju pričel v obeh označenih občinah svoje požrtvovalno delo — povsod z lepimi, vidnimi uspehi. Kakor je bilo njegovo delo krepko v podrobnem delu za probujo našega naroda, tako je bilo krepko tudi, kadar je zastavil v ta namen svoje spretno pero v našem dnevnem časopisju, tednikih itd. Marsikdo je moral ostrmeti, kadar je uveljavljal bodisi tu, bodisi tam svoje nazore. A ne le v ožjem, narodnopolitiškem oziru, tudi v širšem političnem življenju je bil izborno poučen. Mladeniču-možu, mu je bila politika stvar najresnejšega študija, in študiral jo je v pravem pomenu besede. Redko je stopil potom našega časopisja — in še takrat pod psevdonomom — v široko javnost, kadar pa je to storil, smo njegova izvajanja nepristransko priznavali, zakaj videlo se jim je, kako temeljito so premišljena. Zgodilo se je, da je poslušal osebno kritiko takih svojih člankov in spisov in mnogokrat se je z nekako okornostjo ločil, oziroma izognil pohvalnim